

Vlastne to budú dva príspevky, keď tu ti Češi jinak nejsou.

První vypoví příběh malých chlapců, kterým Indián Tatanka pomohl pochopit, proč jsou na výslechu StB.

Druhý o jednom webu, na kterém brzy bude zase příběh Tatankův.

1) Jak Indián vyučil chlapce

Nejenom vůle, podpora rodiny a přátel mohly pomáhat před dvaceti roky disidentům při střetech s komunistickou mocí. Poznal jsem, že proti strachu z tajné policie StB může zabrat i starý indiánský příběh. Jeho sílu jsem objevil, když mne na konci října 1989 estébáci odvezli v Plzni k výslechu i se dvěma malými syny, pětiletým Josefem a Františkem, kterému ještě nebyly ani tři roky.

Pro mne, tehdy sedmadvacetiletého, si tehdy estébáci přišli, protože se blížil 28. říjen - výročí vzniku Československa - a bylo pravděpodobné, že budu s dalšími organizovat demonstraci v Plzni. Když tajní u nás zazvonili, manželka mne zapřela.

Věděl jsem, že jakmile vyjdu ven a objevím se v centru Plzně, seberou mne. Ostatní organizátoři už totiž byli odvezeni do CPZ ve Vykmánově. Rozhodl jsem se proto, že se dvěma mladšími syny odjedu na matčinu chalupu. Když jsem však před domem matky, kde jsem se zastavil pro sazenice rybízů nebo čeho, nakládal děti do auta, zastavili vedle muži v kožených bundách.

Tvrdili, že musím s nimi jet a podat vysvětlení. Říkal jsem, že nikam jít nemohu, když mám s sebou malé kluky. Chtěli vědět, kde je manželka. Odvětil jsem, že nevím.

Estébáci nějakou dobu nevěděli, co si počít. Vadilo jim publikum, které zákrok na ulici sledovalo, ale i děti, se kterými nepočítali. Nejmladší František plakal, protože vycítil, že se nejedná o nic dobrého. Povedlo se mi ho trochu utiшит.

„Ta scéna před domem byla velmi napjatá. Měl jsem z toho hodně špatný pocit. Takový, při kterém se člověku stahuje krk,“ řekl po dvaceti letech na novinářský dotaz tehdy pětiletý syn Josef Svoboda.

Matka to viděla z okna a šla okolo jakoby na nákup, ale nehlásila se ke mně. Stačil jsem na ni syknout, ať jde domů a nikomu neotvívá. Také jí na dveře za chvíli estébáci mohutně bušili, ale matka dělala, že není doma. Naštěstí, jinak by děti strčili k ní a mě do Vykmánova.

Na místo zákroku ale dorazily po chvíli od StB tvrdší nátury, sebraly mně doklady a natlačily nás do svého auta. Po cestě mi vykládali, že dají děti do diagnostického ústavu. Chvíli jsem přemýšlel, jestli to už není moc, ale pokud bych teď vyměkl, tak jsem to celé nemusel dělat. Odvezli mě ovšem i s nimi do sídla krajské správy SNB a nechali nás čekat ve vstupní hale. Děti byly rozrušené, s pláčem na krajíčku.

Hala byla krajně deprimující. Tmavá leštěná žula, obrovské koženkové sedačky a busta zakladatele bolševické tajné policie Čeky Dzeržinského s heslem: Chladná hlava, planoucí srdce a naprosto čisté ruce.

„Z domova jsme věděli, že ti lidé, kteří nás tam drží, nejsou dobří,“ vybavuje si po letech zmíněný Josef. Já jsem se snažil rychle vymyslet, jak děti zbavit strachu. Vzpomněl jsem si, že jsme jim tenkrát četli krátké příběhy pro děti z Mádrova samizdatu "Večerníček". Vybavil jsem si jeden, který si Josef oblíbil. Byl to příběh, kdy se indiánský chlapec Tatanka chtěl stát mužem a musel proto ostatním mužům přinést v noci džbán čerstvé vody z hlubokého lesa. Šel, i když se hrozně bál. Když džbán přinesl, muži džbán vyprázdnili a řekli, že ho má přinést ještě jednou.

Tatankovi se zhroutil svět. Nikdo si ho ale nevšímal a on se tak moc chtěl stát mužem. Odhodlal se tedy a znovu vyrazil na strašidelnou cestu. Teprve pak si mohl sednout mezi muže k ohni. Nakonec byl Tatanka rád, že tím dokázal projít.

Indiánský příběh jsem tedy v říjnu 1989 svým synům v sídle komunistické policie připomněl. Josefovi a Františkovi jsem řekl, že podobnou cestou, kterou šel Tatanka pro vodu, právě teď jdou oni také. Zdůraznil jsem, že musejí přestat nepříjemné věci, aby se dostali k věcem lepším. Když jsem to vyložil, Josef ještě popotáhl, narovnal se, otřel si slzy a nadechl se. Bylo vidět, že přesně to potřeboval slyšet. Najednou byl úplně jako vyměněný. Když to viděl František, uklidnil se také. V tu chvíli jsem věděl, že máme vyhráno. Já i se svými syny, když každý mně seděl na jednom kolenu, jsme pak zvládli celý výslech.

Tady se střetl naopak bezpečnostní aparát režimu se samizdatem. Navíc v dětech. A navíc prohrál.